

Alusta alkaen 39

1 Moos 26:7-22

Savonlinnan Tuomiokirkko, 27.11.2008

Suitsevaista kynttilänsydäntä Hän ei sammuta. Eli: Jumalan siunaus Iisakille ja Rebekalle

Viime kerralla kuulimme, kuinka Iisak joutui vaimonsa Rebekan kanssa pakenemaan nälänhätää Gerar –nimiseen kaupunkiin. Herra Jumala oli kuitenkin luvannut siunata heitä ja antaa heidän kauttaan maailmalle jälkeläisen, jonka kautta kaikki maailman kansakunnat tulisivat siunatuiksi.

Iisakin pelkuruus lohdutuksena meille

Kun Gerarin asukkaat kyselivät, kuka Rebekka oli, Iisak sanoi: "Hän on minun sisareni." Hän ei uskaltanut sanoa, että Rebekka oli hänen vaimonsa, koska pelkäsi seudun miesten tappavan hänet Rebekan takia, joka oli hyvin kaunis. (1 Moos 26:7)

Iisakin käytös on tässä kohden todella raukkamaista. Hän pelkää henkensä puolesta eikä uskalla ottaa sitä riskiä, että seisoi vaimonsa rinnalla ja puolustaisi tämän kunniaa. Iisakia ei voi mitenkään puolustella.

Uskon, että tämä tapaus on kirjoitettu kirkolle lohdutukseksi, jotta saisimme tietää, kuinka laupias Jumala on. Jumalan lapset ovat usein heikkoja ja pelkureita. Muina esimerkkeinä tästä ovat vaikkapa Pietari, joka kielsi Herransa kolmesti, jotta ei olisi joutunut vaaraan hänen tähtensä. Muut apostolit pakenivat myös Jeesuksen luota, kun häntä tultiin vangitsemaan.

Luther kommentoi tätä kohtaa näin:

Kristus on samalla lailla vahvojen kuin heikkojen kuningas: ylpeitä hän vihaa ja vahvoille hän julistaa sodan. Fariseuksia ja suruttomia hän moittii, mutta arkoja, pelokkaita, murheen murtamia ja hämmentyneitä hän ei tahdo musertaa eikä masentaa.

Tästähän kertoo jo Jesajan ennustus Messiaasta:

Särjettyä ruokoa hän ei muserra ja suitevaista kynttilänsydäntä hän ei sammuta. (Jes 42:3)

Vastaava esimerkki nykyajasta

Nykyaikaisena meitä kristittyjä lohduttavana esimerkkinä Jumalan lasten heikkoudesta voisi olla tunnettu, jo edesmennyt vankila –evankelista Reijo Loikkanen. Ilkka Puhakka kertoo hänestä uuden kirjansa *Mitä silmät ei näe* lopussa. Kirja käsittelee Puhakan ja Loikkasen Venäjällä tekemää vankilatyötä.

Loikkanen oli entinen ammattirikollinen. Istuessaan elinkautista Riihimäen vankilassa hän sai evankeliumin kautta kohdata Jeesuksen ja hänen elämänsä muuttui. Myöhemmin presidenttikin

armahti hänet ja hän pääsi vapauteen. Hänestä tuli evankelista ja hän sai tuoda jumalallisen avun tuhansille toivoa vailla oleville vangeille, jotka istuivat Venäjän ankeissa vankiloissa.

Voisi luulla, että tuollainen Jumalan käytössä oleva ihminen olisi erilainen kuin me olemme. Mutta Reijo Loikkasen työtoveri Ilkka Puhakka antaa hänestä aivan toisenlaisen kuvan:

Vuosikymmenen saatossa Reijo osoittautui persoonaksi, joka toisille ihmisille oli ylenpalttisen kiva ja rakastava, toisille, joita hän ei hyväksynyt, hän oli käsittämättömän kylmä ja ilkeä. Ne arvet, joita häneen oli lyöty lapsena, ja elämä, jonka hän oli käynyt läpi rikollismaailmassa, olivat jättäneet häneen jälkensä, joista hän ei päässyt irti. Ei seeprakaan viiruistaan irti pääse. Tämä oli oppimisen paikka minulle. Ajattelin, että kun Reijo on tullut uskoon, hän on niin uusi luomus, ettei hänessä ole mitään vanhaa. Ei se niin ollut. Kyllä hänessä oli täysin uusi henki ja arvomaailma, mutta vanha luonto. Reijon viimeiset vuodet olivat repineet lapsuudenaikaiset arvet auki, ja samalla hän alkoi etsiä apua kipuihin alkoholista. Pelkäsin hänen luisuvan takaisin siihen, mistä hän oli lähtenyt. Sitä hän halusikin minulle viimeisessä tapaamisessamme vakuuttaa, että pelkoni oli turha. ...

Yksi suurimmista asioista, minkä Reijon kanssa opin, on Jumalan uskollisuus. Kutsumustansa ja armolahjojansa hän ei kadu. Tämä tuli lihaksi Reijon kohdalla. Oli hämmästyttävää nähdä, miten siunattu hän oli ja kuinka Jumalan Henki toimi hänen kauttaan, vaikka hän eli kivuissaan, raadollisuudessaan, heikkoudessaan ja luonnevikaisuudessaan. (Ilkka Puhakka, Mitä silmät ei nää, Päivä 2008, s. 187-188)

Suitsevaista kynttilänsydäntä Hän ei sammuta. Ei sinuakaan, eikä aikoinaan Iisakia, raukkamaista pelkuria.

Miehen ja vaimon välisestä hellyydestä

Iisak oli asunut siellä jonkin aikaa, kun filistealaisten kuningas Abimelek kerran näki ikkunastaan hänen hyväilevän Rebekkaa.

Jumalan sana kuvailee arkipäiväisen, kauniin tapauksen. Mies ja vaimo osoittavat toisilleen hellyyttä: suukkoja, halauksia. Se on hyvä asia. Tämä on meille toivottavasti tavallista ja itsestään selvää, mutta kaikissa kulttuureissa näin ei ole. Ei ole kovin pitkä aika siitä, kun vaimolleen avoimesti hellyyttä osoittavaa miestä pidettiin Suomessakin, ainakin joissain kansanosissa, outona.

Raamattu puhuu ihan muuta:

Olkoon sinun lähteesi siunattu, iloitse vaimosta, jonka nuorena sait, rakkaasta peurasta, suloisesta kauriistasi. Olkoot hänen rintansa ilosi vuodesta vuoteen, hänen rakkautensa elämäsi riemu ja hurmio. (Sananlaskut 5:18-19)

Aviorikos on syntiä

Kuningas Abimelekille Iisakin ja Rebekan keskinäisen rakkauden luonteen tajuaminen oli tyrmäävää. Hän oli huomannut, että Iisakin ”sisarekseen” kutsuma nainen oli tavattoman kaunis, ja oli varmaan miettinyt, että kukahan gerarilaisista saisi hänet vaimokseen.

Silloin Abimelek kutsutti Iisakin luokseen ja sanoi: "Hänhän onkin sinun vaimosi! Miten saatoit sanoa häntä sisareksesi?" Iisak vastasi hänelle: "Sanoin niin, koska pelkäsin, että minut surmattaisiin hänen vuokseen." Abimelek sanoi: "Mitä oletkaan tehnyt meille! Se vielä olisi puuttunut, että joku meikäläisistä olisi maannut sinun vaimosi kanssa! Silloin sinä olisit syössyt meidät raskaaseen syntiin." (1 Moos 26:8-10)

Toisen ihmisen aviopuolison kanssa makaaminen on raskas synti; Jumalan silmissä niin vakava asia, että Jumalan sanassa tästä on puhuttu jo kolmeen kertaan ensimmäisten 26 luvun aikana. Jumala vetää ihmisen siitä vastuuseen, siinäkin tapauksessa, että sen tekisi puolisonsa suostumuksella. Saati sitten silloin, kun kyseessä on ”salarakas”. Sellaisesta teosta joutuu Jumalan tuomion alle (ks. samanlaiset kertomukset edellä. 1 Moos 12:11-20 ja 20:1-18).

Raamattu on omalaatuinen kirja. Toisaalta se armahtaa ja tukee heikkoja ja syntien masentamia ihmisiä ja nostaa heitä Jumalan puoleen, suostumatta ”sammuttamaan suitsevaista kynttilänsydäntä”. Silti se ei suostu yhtään puolustelemaan syntiä, vaan tuo sen päivänvaloon, paljastaen sen, mitä me yritämme Jumalalta piilottaa. Näin on kaikkien syntien kohdalla, ei vain aviorikoksen, vaan myös ilkeiden ajatusten ja sanojen (ks. Matt 5:21-22).

Lain ja evankeliumin kahtalaisuus

Kuinka tällainen kahtalaisuus on mahdollista? – Se on mahdollista siksi, että Raamatun mukaan ihmisen jumalasuhte ei perustu lakiin tai moraalisiin, ei edes Jumalan rakkauden lakiin. Laki ja moraalit tuomitsevat ihmisen Jumalan edessä ja saavat hänet näkemään jumalattoman tilansa, jos ne otetaan todesta. Silloin ihminen voi tarttua kiinni varsinaisiin pelastaviin asioihin: kasteeseen, ehtoolliseen, Jeesuksen sovituskuolemaan jne. Hän on se ”Eevan siemen” (1 Moos 3:15) eli ”Abrahamin siemen” (1 Moos 12:3, 13:15, 18:18, 22:18) eli ”Iisakin siemen” (1 Moos 26:4), jossa kaikki kansat ja niiden ihmisyksilöt tulevat siunatuiksi ja vapautetuiksi syyllisyydestä Jumalan edessä.

Siksi Raamattu voi samanaikaisesti olla niin ankara ja kuolettava, mutta niin lempeä ja eläväksi tekevä.

Tämän raamatullisen totuuden esillä pitäminen on luterilaisuuden merkittävimpiä anteja Kristuksen maailmanlaajuiselle kirkolle. Se tekee ymmärrettäväksi esim. sen, että entinen elinkautisvanki Reijo Loikkanen saattoi nousta rikollisen maailmasta evankeliumin maailmaan, tuomittuna mutta armahdettuna, viemään armahduksen sanomaa toisille tuomituille.

Ikävä kyllä suomalainen luterilaisuus ei enää osaa arvostaa tätä aarrettaan, ei ainakaan niin paljoa kuin pitäisi. Osoitukseksi tästä voi ottaa vaikkapa Helsingin seurakuntayhtymän suuren mainoskampanjan *Usko, toivo, rakkaus*. Helsingin sanomien Nyt -liitteessä oli hiljattain tällainen koko sivun mainos:

Tämä sivu maksaa 6 592 e. Tällä rahalla saisimme diakoniatyöntekijän yli 60 päiväksi apua tarvitsevalle. Summalla järjestäisimme viiden päivän leirin 30 nuorelle. 1 400 vähävaraiselle tarjoaisimme sillä lohikeittoa. Mutta me laitoimme rahat tähän:

”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” Matt 22:37-40.

Tämä on keskeisin sanomamme. Jos sinä tartut siihen, on sen vaikutus moninkertainen yksittäiseen avustukseen verrattuna.

Ilmoittaudu hyvän tekijäksi. www.uskotoivorakkaus.fi/vapaaehtoispankki (HS Nyt, 45/2008)

Jumalan käskyjen esillä pitäminen sanomalehtimainoksessa on kiitoksen arvoista, jopa ylistettävää. Samoin ihmisten houkuttelu seurakunnan vapaaehtoistyöntekijöiksi.

Silti mainos arveluttaa minua. Ei kalleutensa vuoksi, vaan siksi, että pelkkä Jumalan laki ei kauneudestaan ja selkeydestään huolimatta voi olla seurakunnan keskeisin sanoma. Miksi? Siksi, että siihen tarttuminen ei pelasta ihmistä, ei tuo häntä elämään Jumalan kasvojen eteen, eikä myöskään anna hänelle voimaa palvella lähimmäistä hyvän tekijänä. Jos Jumalan lakiin tosissaan tartutaan, se saa aikaan epätoivoa (tai sitten omahyväistä tekohurskautta). Siitä meidät pelastaa yksin evankeliumi, lupaus ”Abrahamin siemenestä” eli Kristuksesta. Se on jotain ihan muuta kuin laki, sillä se ei vaadi meiltä tekoja vaan uskoa. Ei Reijo Loikkastakaan Jumalan laki olisi nostanut. Sen teki evankeliumi. Lakikin on tärkeä, sillä se paljastaa totuuden meistä Jumalan edessä.

Entä jos en voi uskoa?

Entä jos en voi uskoa Jeesukseen? Hyvin monia meistä painaa tämä tunne. Sen vallassa olevat ihmiset joko tuskaikevat yksinään tai jotkut käyvät yhä uudelleen ”tekemässä ratkaisua”. Tai sitten he tarttuvat pelkkään Jumalan lakiin ja kuvittelevat että he kelpaavat Jumalalle kun yrittävät olla ”hyvän tekijöitä” ja suhtautuvat myönteisesti kirkkoon. Mutta sydämessään he eivät osaa uskoa, vaikka haluaisivat.

Tällainen tilanne oli jo Lutherin aikana, kuten seuraavasta lainauksesta käy ilmi:

Sinulla on evankeliumi, olet kastettu, sinulla on päästö synneistä ja olet kristitty, mutta silti epäröit ja väität, ette tiedä, uskotko vai et. Etkö pidäkään totuutena sitä, mitä Jumalan sana sanoo Kristuksesta ja sakramenteista?

Sanonet kuitenkin: En voi uskoa. Moniahan vaivaa tämä koettelemus. Muistan, kuinka Torgaussa tyköni tuli muuan naisparka ja valitti kyynelsilmin, ettei hän voinut uskoa. Sitten luin hänelle uskontunnustuksen kohdat järjestään ja kysyin häneltä kustakin, oliko tämä hänestä totta ja oliko niin tapahtunut vai ei. Hän vastasi: ”Käsitän sen kaiken kohdin olevan totta, mutta en voi uskoa.” Saatanan harhaahan se oli. Sanoin siis, että jos päättelet, että kaikki tämä on totta, ei sinulla ole mitään aihetta valittaa epäuskoasi. Jos näet et epäile sitä, että Jumalan Poika on kuollut puolestasi, varmasti silloin uskot. Eihän usko muuta ole kuin tuon kaiken pitämistä varmana ja epäilemättä totuutena.

Jumala sanoo sinulle: Kas, sinulla on Poikani, kuule häntä ja ota hänet vastaan. Jos näin teet, olet jo varma uskosta ja pelastuksestasi.

Iisak ja Rebekka saavat turvapaikan Abimelekin luota

Palataan kuitenkin takaisin Iisakin ja Rebekan vaiheisiin.

Ja Abimelek ilmoitti koko kansalleen: "Joka kajoaa tähän mieheen tai hänen vaimoonsa, on kuoleman oma."

Eräänä vuonna Iisak sai siinä maassa kylvöstään satakertaisen sadon. Herra siunasi häntä. Hän vaurastui vaurastumistaan ja oli lopulta hyvin rikas. (1 Moos 26:12-13)

Keskeisin lause tässä kohdassa on: "Herra siunasi häntä." Näinhän Herra oli luvannut Iisakille jo aiemmin, kun oli kieltänyt häntä pakenemasta nälänhätää Egyptiin: "Oleskele muukalaisena tässä maassa, ja minä olen sinun kanssasi ja siunaan sinua." (1 Moos 26:3)

Nyt tämä lupaus alkoi toteutua, siitähän huolimatta, että Iisak ei ollut selviytynyt siihen kunnialla, vaan nilkuttamalla. Näinhän oli käynyt jo hänen isälleen Abrahamille, joka oli käynyt häpeällisellä harharetkellä Egyptissä ja jonka Herra oli nostanut ylös ja palauttanut oikeille raiteille (ks. 1 Moos 12:10-20).

Kertomuksen eräänä opetuksena on epäilemättä se, että meidän kristittyjen ei pitäisi hätäillä vaan luottaa Jumalan kykyyn johdattaa meitä myös pelottavissa tilanteissa. Yleensä emme siihen pysty, emme ainakaan, ellei Jumala jatkuvasti kouli meitä siihen, jokaista sukupolvea ja ehkä jopa jokaista yksilöä erikseen. Onneksi pelkuruutemme ei kuitenkaan estä Jumalaa viemästä meitä läpi koettelemuksen.

Jälkeenpäin näyttää selvältä, että olisi kannattanut olla hätäilemättä ja pelkäämättä. Jaloa on se, jos osaa uskoa pelottavan tilanteen ollessa käsillä.